

Dr. Józán Péter szakmai életútja

Józán Péter 1935. április 9-én született Debrecenben. Gimnáziumban kitűnően érettségizett. Egyetemi tanulmányait a Debreceni Orvostudományi Egyetemen 1961-ben cum laude minősítéssel fejezte be. Praktizálás előtt meg akarta ismerni a betegségek kialakulásának mechanizmusát, az általuk okozott elváltozásokat az emberi szervezetben, amire a kórbonctani területen kínálkozott lehetőség, így került 1961 és 1964 között a Hajdú-Bihar Megyei Kórház kórbonctani-kórszövettani osztályára, ahol széles körű tudásra tett szert. 1964. október 1-jén a Központi Statisztikai Hivatal Népesedési és szociális statisztikai főosztályán kezdett dolgozni, majd 1966-ban a WHO (World Health Organization, Egészségügyi Világszervezet) három hónapos tanfolyamán vett részt a University of London neves intézetében, a London School of Hygiene and Tropical Medicine-ben. Ugyanitt 1974–1975-ben Master of Science fokozatot szerzett orvosi demográfiából. 1996-ban a Debreceni Orvostudományi Egyetemen doktori fokozatot (PhD) kapott. 2001-ben a Szegedi Tudományegyetem habilitált egyetemi magántanárrá nyilvánította. MTA-doktori tudományos fokozatát 2005-ben nyerte el *Válság és megújulás a II. világháború utáni epidemiológiai fejlődésben* című disszertációjával, amelyet a Tudományos Minősítő Bizottság száz százalékra értékelt.

Több tudományos bizottságba beválasztották: többek között a Nemzetközi Népeségtudományi Unió (1981), Nemzeti Epidemiológiai Társaság (1982), Európai Demográfusok Társasága (1984). 1981-től ENSZ szakértő lett népesedési kérdésekben, valamint a Társadalomorvostani Társaság és a Magyar Statisztikai Társaság tagjaként, a Magyar Tudományos Akadémia Orvosi Demográfiai Bizottságának elnökeként dolgozott.

Kiemelkedő szakértelme elismeréseként 1988-ban megkapta a Munka Érdemrend ezüst fokozatát, 1997-ben a Magyar Köztársasági Érdemrend kiskeresztjét. 1988-ban Kiváló orvos címmel, 1991-ben Fényes Elek-émlékéremmel, 2000-ben Keleti Károly-émlékéremmel tüntették ki. 2005-ben a Gábor György Alapítvány Kuratóriuma a Gábor György-nagydíjat és emlékérmét ítélte oda neki több évtizedes tudományos munkája elismeréseként. Ugyancsak 2005-ben Hajdúböszörmény Város Önkormányzata „a tudományos kutatás terén végzett eredményes tevékenységéért” a Hajdúböszörményért-díjban részesítette. 2007-ben a KSH szolgálatért aranygyűrű elismerésben részesült.

Számos publikációja született az 1974-es évektől halandóság, életkilátások, népesedés, termékenység és epidemiológia témakörökben.

Munkássága során kiemelten foglalkozott a népesség egészségi állapotával, az élet tényeivel és nem a halállal, mint olyannal, mert a halálozási viszonyokban az életviszonyok tükröződnek. Őszinte alázattal vallotta, hogy „Egyetlenegy dolog van a világon, amiből több lesz nekünk is, ha megosztjuk másokkal: ez a tudás.”

A fiatal statisztikusokhoz intézett üzenetében felhívja a figyelmüket arra, hogy a statisztikai munkával óriási felelősség jár, és értékes teljesítményt örökölnék az előttük járó nemzedékektől.